

Marcela CHIRIȚĂ

Selecție de texte realizată de doamna Marcela CHIRIȚĂ,
bibliotecar pensionar al Bibliotecii Județene „Vasile Voiculescu” din orașul
Buzău.

Ideea de unitate națională

„Viața și toate chestiile privitoare la frații
noștri de pretutindeni va fi iarăși una din preo-
cupările noastre.”

(În *Un strigăt care trebuie auzit*. „Revista
populară”, Buzău, ianuarie 1913)

Vitejilor noștri

„Urmași ai lui Icar,
Zburați mai sus de nori
Și ștergeți cel hotar
Al țărilor surori.”

(În „Alarma”, Buzău, XVIII, nr. 313,
23 august, 1915)

„O Românie mare vrem!
O cerem chiar cu toții;
Și-atunci cu dragoste de noi
Vorbi-vor strănepoții”

(În „Alarma”, Buzău, XIX, nr. 353,
22 mai 1916)

Iubirea de patrie

„Cât de mare-mi este dragostea de tine
Țara mea iubită, scumpul meu popor,

Că dacă m-ar cere, aș muri cu bine
Aș lupta-n războiu viteaz cu oricine
Numai să fii mare tu în viitor.”

(În „Alarma”, Buzău, XIX, nr. 349-371,
24 aprilie, 1916)

Averescu și Machensen

Foaie verde de trei foi.
Pe pământul Moldovei
Vin soldații rând pe rând
Pe-ai lor părinți blestemând,
Că ei i-au făcut pe ei
Așa 'nalți și frumușei
Să treacă gloanțe prin ei?

Foaie verde solz de pește.
Luptă mare se pornește,
Se pornește la Mărăști,
Că vin oști împărătești
De germani, unguri, bulgari
Ca să-și tragă lungi hotari.

În zadar însă veneau
Românii că îi opreau
Șapte luni că se lupta
Nimeni nu înainta

Dar Machensen ce-mi făcea?
- Zece divizii pornea

Pe front mi le răspânda
Cu arme mitraliere,
Cu tunuri, cu tunuri grele,
Ca Moldova să mi-o ia
Și oastea noastră cu ea.

Și-altă foaie și-o lalea,
Averescu ce-mi făcea?
- Trei divizii că-mi ducea
Și frontul că-l ținea
Germanii 'mi năvăleau
De soldați români dădeau.
Germanii se 'nfricoșau,
Armele că le svârleau,
Șapte mii că se predau
Și de morți nu mai știau.
Nouă zile-am îngropat
La germani plini de păcat...

Foaie verde lemn uscat
Machensen s-a întristat
Și frontul mi l-a lăsat
Și la Kaiser a plecat
Și din gura-a cuvântat:
- „Să trăiești, Măria Ta,
S-aducem armata 'ncoa
Să mergem la Mărășești,
Că sunt lupte –mpărătești!”

Kaiserul cum l'auzea,
Foarte rău se întrista
Și plouat se întorcea.

România ce-mi zicea?
Foaie verde arțăraș,
Bravo, scumpii mei ostași.
Noi cu toții să luptăm,
Țara noastră s'apărăm,
Pe germani să-i depărtăm,
Părinții să ni-i scăpăm,
Pe Rege să-l bucurăm.

Foaie verde de trei foi,
Ah! ce greu e în război.
Să luptăm pân' om muri,
Copiii când s-or mări
Mereu ne vor pomeni,

C'a luptat tată și frate
Pentru-a neamului dreptate.

Foaie verde de trei fragi
Să vii maică, să mă cați
Să vezi pomii retezați
Și grămezi mari de soldați!
Și-altă foaie și-o lalea,
Maică, măculița mea,
De-oi vedea vre-o păsărea
Zburând spre Muntenia
Cu scrisoarea 'n cioc la ea,
Să știi, maică, că-i a mea!
S' o iei, maică, s' o citești,
La mine să te gândești!
S' o iei, maică, și s-o duci
În odaia und' te culci!

(Din colecția *Cântece din războiu*,
realizată de preotul Dumitru Nicolaescu
din Nehoiu. Publicată în „Drapelul”,
Buzău, nr. 16, 1919)

Dormiți în pace

Eroilor patriei

Virginia Rădulescu

Mărire vouă veșnic, morman de oase frânte
De glonțul cel năpraznic, de schije de obuz!
Prin jertfele de sânge și prin grozave lupte
Făcut-ați să răsune: Mărăști, Muncel, Oituz!

Din sânge și din trupuri ați reclădit o țară,
Din pilda voastră sfântă – un falnic viitor,
Din veșnicia morții o tainică comoară
Pentru urmașii voștri – avânt înălțător.

De-aceea amintirea ce-nvăluie trecutul
În veci va fi udată de lacrimi argintii!
Vă vom slăvi cu fală, vom presăra mormântul
Cu floarea parfumată a sfintei Români!

(În revista „Vlăstarul”, Buzău,
VII, nr. 5, noiembrie 1930)

Arabella Yarca

Despre începutul războiului și refugiul populației spre Moldova, prin Buzău, aflăm din însemnările unei doamne, Arabella Yarka, fiica adoptivă a lui Scarlat (Charles) Yarka (1846–1915), născut la Buzău, fost procuror la Înalta Curte de Conturi. Arabella, căsătorită cu Carol (Citta) Davila, fiul dramaturgului Alexandru Davila din a doua căsătorie, singură în fața trupelor germane care se înaintau spre capitală, pornește către Moldova, unde soțul său era concentrat. După multe peripeții, ajunge la Ploiești, iar de aici face încercări disperate să ajungă la Buzău, apoi spre Bacău și Botoșani. Despre toate acestea și multe altele aflăm din cartea sa, *De pe o zi pe alta: carnet intim 1913–1918*, redactată în limba franceză și apărută în anul 1937, la Editura Bucovina:

26 noiembrie 1916: Am ajuns la Buzău abia la cinci după-masă. (Ne-au trebuit mai mult de șapte ore ca să facem cu mașina vreo sută de kilometri!). Eram înghețată, moartă de oboseală. Și părea imposibil să găesc un adăpost. Am trecut pe la toate hotelurile, chiar și cele mai mizerabile, am bătut în poarta câtorva case: niciun colțisor liber, totul era ocupat de refugiați și de armată.

Mi-a venit atunci ideea să încerc la casa domnului Marghiloman, superba vilă Albatros, aflată în afara orașului. Am pornit imediat într-acolo și, pe când intram în parc, Manole îmi arată un automobil pe aleea principală și-mi spuse că e al lui G.V. Bibescu. Atunci am prins curaj. M-am dat jos plină de speranță în fața ușii, iar un majordom impozant și cât se poate de stilat se apropie în grabă de mine. Aflând ce mă aduce acolo, s-a dus imediat să-l anunțe pe prinț, apoi s-a întors și m-a rugat să intru în salon, ca să-l aștept acolo pe prinț, care veni în câteva clipe. Mă întrebam în petto cine putea fi acest prinț, căci nu știu de ce, începeam să mă îndoiesc că ar putea fi G.V. Bibescu, deși trăgeam nădejde să fie acolo.

Majordomul m-a condus într-o încăpere superbă, destul de spațioasă și luxos mobilată. (...)

În spatele meu s-a deschis o ușă. Răsuindu-mă, pregătită să-i zâmbesc vărului meu Bibescu, m-am pomenit față în față cu... domnul

Barbu Știrbey – pe care nu-l cunoșteam personal. (...). ... am început prin a spune o mică minciună, cum că fusesem sfătuită să caut ospitalitate la vila Marghiloman și că aș fi extrem de recunoscătoare dacă aș putea sta în ea o zi sau două.

...Știrbey mi-a răspuns, cu un aer jenat, că îi era peste putință să găzduiască o femeie în această vilă rechiziționată de armată, unde erau primiți doar militari... De altfel, nici nu era la el acasă.

Până la urmă este găzduită la familia Durnell, antrenorul șef al grajdurilor Marghiloman, de unde află că în vila Albatros erau găzduiți Regele Ferdinand și Principele Carol, împreună cu suita.

(În *De pe o zi pe alta: carnet intim (1913–1918)*, traducere de Denisa Toma. București: Editura Compania, 2010)

Vasile Bianu

Originar din Ardealul aflat secole de-a rândul de către Ungaria și Austro-Ungaria, doctorul Vasile Bianu (1858–1927), născut la Aiud, a profesat ca medic aproape patru decenii în Buzău, exceptând anii când a fost mobilizat pe frontul Primului Război Mondial. Ca mulți patrioți români, era animat de dorința de a-și vedea locurile natale eliberate de jugul străin și reunite, împreună cu alte ținuturi românești aflate în suferință, sub un singur steag și formând un stat unitar.

8/21 noiembrie 1918, la ora 2 p.m., armata română, reprezentată prin Brigada 9 de Infanterie, comandată de colonelul Lascăr Caracaș, și-a făcut intrarea triumfală în oraș. Trupele au fost primite la gară și salutate de către autorități, de la gară, cu muzica în frunte și întovărășite de un mare număr de cetățeni; soldații au mers la Primărie, trecând pe sub un frumos arc de triumf împodobit cu steaguri, flori și verdeață, iar în mijloc având desenată harta României Mari, cu un soldat de sentinelă care anunța prin trompetă înfăptuirea ei. La Primărie s-a oficiat un Te Deum în amintirea lui Mihai Viteazul, apoi s-au rostit mai multe discursuri entuziaste, după care trupele au defilat prin fața publicului asistent.

11/24 noiembrie 1918, la Catedrala Episcopală din Buzău s-a oficiat un *Te Deum* și s-au înălțat rugăciuni de mulțumire Celui Atotputernic pentru ajutorul dat neamului românesc spre a se întregi și a-și vedea realizat visul secular.

(În *Însemnări din Războiul României Mari*, vol. 1-2, Cluj: Institutul de Arte Grafice „Ardealul”, 1926)

Cum s-a întregit Țara

Ștefan Ionescu

Ah, de ce nu se ridică din mormânt aceia cari au lucrat cu atâta ardoare la mărirea Românilor, ca să vadă pe nepoții și strănepoții lor cari le-au îndeplinit idealul...?! Dar ei ne privesc de la Înălțime și se bucură de faptele strălucite ale nepoților și strănepoților. Așchia n-a sărit de parte de tulpină.

(În *Alarma*, XXIV, nr. 1, 7 august 1921)

Spre unire

Pamfil Georgian

Unirea deci s-a făcut și... nu s-a făcut. Între hotarele largi ale țării sufletele trăesc atât de depărtate unele de altele! Această unire a sufletelor ne trebuie. ... și hotarele vor fi atunci stânci de granit, de care valul dușman se va sparge, ori cu câtă furie ar porni să le dărâme!

(În *Alarma*, XXVIII, nr. 71, 8 februarie 1925)

Această graniță la Prut

Mihai Sălcuțan

Avem sortite patimi grele
Cum sigur alții n-au avut
Și iată, una dintre ele –
Această graniță la Prut.

Să ne păzim de frații noștri
Ne-obligă cinicii dușmani,

Dar nu pe-aici ne intră lotri,
Ce ne-au furat de zeci de ani.

Ostași vorbind aceeași limbă,
Slujind același tricolor,
Pe cer privirile își plimbă,
Lui Dumnezeu cerându-i ajutor.

Același imn îi scoală dimineața
Și crucea toți și-o fac la fel,
Iar fiecare își dorește viața
Cu fratele alătura de el.

Avem sortite patimi grele
Și multe răni ce ne-au durut,
Dar totu-i trecător sub stele
Și-această graniță la Prut.

(În *Muguri*, revista Seminarului Teologic Buzău, IV, serie nouă, nr. 7, 1993/1994)

Penteleul

Constantin D. Aricescu

Ce măreț amfiteatru! Imposibil a-l descrie
Sau măcar a-l reproduce fidel prin fotografie
La nord – munții Moldovii, în nord-vest –
cei din Ardeal,

Ca un zid de fer încinge patria lui Decebal.
Împrejurul meu o grupă de mii de munți
uriași:

Zănoaga și Miclăușul, Viforātu, Cernatu,
Măceși,

Furul și Piciorul Caprii, Mușele, Giurgiu,
Brezeu,

Între carii ca un rege se înalță Penteleu.
Mai departe e Corâiul, Siriul și Negoșeni,
Podul Calului, Tigaia, Cășoca, Război, Scă-
ieni,

Teslele și Fața Mare, Pâclele, Slon, Lopătar,
Istrița, Strâmbul și Spiriduș, Zăpodia și
Mocearu,

Care între ei se pare între Erculi un titan,
După el e Penteleul, cu forma sa de vultur,
Pigmei par pe lângă dânsul toți munții cei
dimprejur.

Poiana Mărului

Alexandru I. Zamfirescu

Lăcaș sfințit de vulturi și de gânduri
În liniștea de brazi ce te-mpresoară,
Smerenia din vremi de-odinioară
Spre cer o cer azi turlele-ți de scânduri.

O piatră din altare ruinate
A mai rămas pierdută prin cucute:
S-au prăbușit chiliile - și mute
Cirezi pasc prin poiene parfumate.

Zadarnic dangătul de clopot chiamă,
L-ascultă doar pustiul de aramă
Al toamnei risipite-n largul zării.

Căci au secat izvoarele credinței
Și nu-ncreștește cântul biruinței
Mocirla sufletească a pierzării.

(În *Râmnicul Sărat. Călăuză*,

de Octavian Moșescu, București.

Institutul de Arte Grafice Mardan, 1931)

Crucile Istriței

Ion Gheorghe

Calc Istrița toată, pas mărunț pân' acasă,
Dinspre sud bate câmpia, talaze, talaze,
Corabie-i Dealul, se ridică, pe hulă se lasă
Împins către nord în negura mândrei extaze.

Despre crucile de-aici să fi întocmit monografie!...

Scârbit, spiritul meu se lasă în contemplare,
Ființa istorică a popoarelor căzu în teologie,
Izvoarele lucrurilor bolborosesc tot mai neclare.

(În *Fereastra*, Mizil, nr. 39, mai 2008)

În Munții Buzăului. Siriu

Alexandru Vlahuță

... ne luăm rămas bun de la mândrețele ținu-
tului Prahova și cătăm spre răsărit, peste cloco-
țișul plaiurilor, la cei plini de comori – Carpați,
blânzi și darnici ai Buzăului. În jurul nostru, în
lumina limpede a zorilor, se înalță mii de cate-
drale. Soarele răsare în spatele Siriului. Turlele
ascuțite prind a se rumeni. Sub noi ceața se risi-
pește, pale fumurii plutesc pe creștetele codrilor,
încep apele să se lămurească pe spinările văilor.

De-aici pornesc și se desfac în raze spinări-
le rășchirate ale munților – ca printre degetele
unui pumn uriaș țâșnesc din toate părțile râuri
furioase ce trag în matca lor șuvițele despletite
ale pâraielor ș-arunc-o plasă de argint peste po-
doabele Buzăului. În depărtare, cât gonească ochii,
se desfac podișuri verzi, plaiuri luminoase ce se
lasă în cascade pe stepenele munților, cătră sate-
le răzlețite pe văi, târle de oi se zăresc sub poalele
codrilor, mori de ferăstraie de-a lungul apelor”.

(În „România pitorească”,

București: Editura Sport-Turism, 1982)

Șantierul, o lume care se învață

Dumitru Ion Dincă

Cât putea face față legendei care se năștea
odată cu venirea constructorilor aici, în masivul
Siriu, ne vom lămuri mai încolo.

Deocamdată să reținem că barajul pro-
priu-zis – un uriaș pinten de argilă – va avea o
înălțime de 133 metri, lățime la bază 700 metri,
iar sus, carosabilul de coronamente, 12 metri.
Materialul de bază – argila. Deci un baraj rea-
lizat prin turnarea și concasarea structurilor de
argilă cu plăci vibrante.

(În *Locul de lângă inimă*,

București: Editura Eminescu, 1984)